مشق نستعلیق حصہ ۲

سنہ ۱۸۹۳ء

قیمت ۱ر

مطبوعہ بلالی پریس ساڈھورہ ضلع انبالہ

6223

الیم بخش بندہ

بسم اللہ الرحمن الرحیم

مشق نستعلیق حصہ دوم

باب الالف } آبحیات اخراجات اُجرت اجازت انسانیت آدمیت آلات

آفات آفت اوقات ادویات اجابت احتیاج آماج اَوج اِخراج

اُمید اِسداد اِمداد اضداد اعتماد اِعتقاد اِیجاد اُستاد آمدآمد اَعداد امیر

اَسیر اَحکام امور آچار اخرالامر اَخضر اُدرار اُستر اِستغفار اوزار اُستوار استفسار

اِقرار اسرار اجلاس افلاس التماس الماس الیاس اُنس انیس آماس

اوباش آویزش آرایش آسایش آتش آمیزش آلایش آزمایش اخلاص
لچا تنگ طلاق آسودگی آرام ملاوٹ آلودگی آزما دوستی

اشخاص امراض اعتراض ارض احتیاط اختلاط انضباط ارتباط اقساط اطلاع
جمع شخص جمع مرض زمین ملانا محبت ضبط کرنا ملانا جمع قسط بمعنی حصہ خبر دینا

اطماع اجتماع ارتفاع اطراف الطاف اشراف اشتیاق اوراق آفاق
لمع کرنا جمع کرنا بلندی جمع طرف مہربانی مشوق جمع ورق جمع افق بمعنی کنارہ بمعنی

ازرق اورنگ اقبال اکلیل اصیل اصطبل الحاصل انتقال آرام الم انعام
نیلا تخت تاج آخر کلام ہ غم

انجام انتقام انتظام اندام اہتمام ارکان امتحان انجمن امن امین
بدلہ لینا بدن کوشش کرنا جمع رکن بمعنی وزیر امیر مجلس آرام امانتی آدمی

ارزن ایمن اوّلین آہنین ایمان ایوان آئینہ آزمودہ آبگینہ آتشہ
چینا بخوف پہلا لوہے کی چیز محل شاہی

اہلیہ آہستہ اثاثہ کلہ آشیانہ آستانہ انبالہ انگشتانہ آزادی آشتی آراستگی ایلچی
گھر کی عورت حال گھونسلا نام شہر صلح

ب } برکت بُرودت (سردی) بخت بَلادت بہشت بِدایت (شروع ہر چیز) بدمست (نشہ سے مست) برات (حصہ بخرہ) بدولت

بدعت (دین میں نئی بات نکالنی) بَرکات (جمع برکت) بَشارت (خوشخبری) بشاشت (کشادہ پیشانی) بشریت (آدمیت) بصارت (نظر - بینائی) بَضاعت (مال اسباب) بَطالت (بیکاری دلیری) بغاوت (دنگا - پھڑکانا)

بیخ (جڑ) بلخ بُرج بعید (دور) بلند بامداد (صبح) بغداد (نام شہر) بلاد (جمع بلدہ بمعنی شہر) بارد (ٹھنڈا) بنیاد بند (قید) بعد بَشر (آدمی) بَصر (آنکھ) بصیر (دیکھنے والا)

برقرار (قایم - ٹھہرا ہوا) بستر (بچھونا) پیغمبر بزرگوار (مانند بزرگ کے) برعکس (اولٹا) بُوالہوس (زیادہ ہوس والا) بازپرس (پوچھنا) بودباش (رہنا سہنا) بناگوش (کان کی لو)

بشاش (خوش) بعض بغض بساط (قدر) بسط (بچھانا) بسیط (فراخی) بط (لطخ) بربط (سارنگی) برقع بائع بدیع (عجب) بیع (فروخت کرنا)

بلوغ بلیغ (زیادہ) برحق (بیباق) بالاتفاق (اتفاق سے) براق پلنگ بزرگ بلبل بغل بخیل

بکاول (باورچی) بیم (خوف) بوم (الو) بہرام (نام بادشاہ بہرام گور) بلغم بیگم باطن بطن (پیٹ) بین (درمیان) بیچون (بے مانند خدا سے مراد ہے) بافتہ بعینہ بصرہ (نام شہر)

بیضہ (انڈا) بنگلہ بیمہ بیگمہ (عورت) باورچی بینی (ناک) بیشی (زیادتی) ❊

ت } ترتیب تعجب تخریب (خراب کرنا) تُراب (مٹی) تذبذب (شک۔ شبہ) ترکیب (جوڑنا) تائب تربت (قبر) تربیت (سکھلانا)

تعزیت (ماتم پرسی) تخت تقویت (پکا ہونا) تزویج (نکاح کرنا) تفریح (خوش کرنا) تسبیح تصریح (ظاہر کرنا) تاکید (تائید مدد کرنا) تقلید (پیروی کرنا) تردید (رد کرنا) تشدید (سخت کرنا)

تردُد (آمدورفت) تلمیذ (شاگرد) تعویذ تغیّر (بدلنا) تعمیر (عمارت بنانا) تقصیر تبر (کلہاڑی) تحیر تحریر تاثیر تابعدار (حکم ماننے والا) تاجور (بادشاہ) تقریر (مقرر کرنا) تقرر (ٹھہرانا)

تقدیر تجہیز تمیز ترکتاز تجسُّس (جستجو کرنا) تلبیس (مکر و فریب) تفتیش (تلاش) تپش تخصیص (خاص کرنا) تخلیص (چھوڑانا)

تحریص (حرص دینا) تعرُّض (جھگڑنا) تفویض (سپرد کرنا) تواضع (فروتنی و عاجزی) تقطیع (ٹکڑے کرنا) تشنیع (برا کہنا) تالیف تلف (خراب کرنا) تکلیف

تصرف تصنیف (بنانا) تخفیف (کم کرنا مالکا کرنا) تصدیق (ماننا) تفریق (جدا کرنا) تحقیق (کرنا) تامل تاویل تجمل

تعطیل ترحم (رحم کرنا) تراکم (انبوہ۔ بھیڑ) تعظیم تعلیم تعیّن (مقرر کرنا) تمکین تلقین (پڑھنا) ترازو تنبو توشہ

تفرقہ (جدائی) تسمہ (چمڑے کا ٹکڑا) تازیانہ تاختہ تقاوی تازی تاتاری ٭

ج } جرأت جفت (جوڑا) جمعیت جنت (بہشت) جج جعد (پیچ دار) جمشید جلد (جلدی) جہد (کوشش) جمعدار جمہور (گروہ آدمیوں کا)

جعفر جلوس (بیٹھنا) جلیس (ہم نشین) جم جمع جمیع جوف (شکم۔ پیٹ) جوق (گروہ آدمیوں کا) جلیل جمیل جنگل جاجم

جہنم جبین (ماتھا) جستن (ڈھونڈنا) جلو جلسہ جمعہ جاری جامی (نام شاعر) ٭

ح } حکائت حکمت حسرت (افسوس) حلاوت (مزہ) حقیقت حقارت حشمت حبیب (دوست)

حمیت (حیا) حمد (تعریف) حد حدود (جمع حد) حسد حسود (بخیل) حصر حصار حضور حاضر حیدر حبس حواس

حیف حلف حلق حمل حلال حنظل حلیم حکم حکیم حاکم حکام حلقہ
حصّہ حقنہ حُلیہ حاجی حامی ٭

خ } خاصیت خصلت خصوصیت خلقت خلیج خراج خلد خداداد خداوند
خمیر خنجر خضر خنزیر خبردار خریدار خُطّا خبّاز خرس خروس خلوص خراس
خصوص خرگوش خروش خاموش خط خطوط خفیف خریف خلال خلیل
خلل خرطوم خصم خشم خزاین خشمگین خفقان خفیہ خطبہ خزانچی خراطی ٭

س } سبب سالب سیب سیلاب سبقت سبلت سلاح سنج سیخ

سید سفید سبد (ٹوکرا) سپہر (آسمان) سپر (ڈھال) سبطر (موٹا) سطر سبوس (آٹے کا بھوسی) سائیس سپاس (شکر تعریف کرنا) سلیس (آسان) سپس (پیچھے)

سرپوش سرزنش سقوط (گر پڑنا) سقط (بیہودہ) سمع (کان) سامع (سننے والا) سلف (گذرا ہوا) سیف (تلوار) سقف (چھت) سفوف (پھکی) سبق سلق (ترکاری)

سابق ساق (پنڈلی) سلک (ملامت) سہم (لڑی، دھاگا) سیم (چاندی) سلیم سلم (سیڑھی) سیمین (چاندی کا) سن (سال) سہو (غلطی) سفینہ (کشتی) سفلہ سکتہ سستی ساقی (شراب پلانیوالا)

ش } شاداب (تر و تازہ) شباب (جوانی) شفقت شکست شجاعت شرافت شریعت شاخ شیخ شہد

شہید شاعر شعر شیر شریر شمشیر (تلوار) شاطر شمس (آفتاب) شاباش شش (چھ) شخص شمع شفق

شائق (شوقین) شائع شفیق شک شکیل شکم شلغم شبنم شتربان شبخون شبو شبہ

شبیہ شبینہ شیشہ شکستہ شکنجہ شطرنجی شخص ٭

ص } صاحب صائب صلیب صُلب صُحبت صعوبت صِفات صلاح
صلح صحیح صبح صید صوابدید صغیر صوبہ دار صنع صانع صمغ صف صفت
صندل صیقل صوم صنم صحن صفحہ صندوقچہ صندلی ٭

ط } طبیب طلب طبیعت طراوت طِلسمات طبخ طرار طیش طمع طبع طامع
طالع طلاق طفیل طفل طول طلسم طوفان طعن طعنہ طعمہ طبعی طوطی ٭

ع } عجیب عجب عجائب عذاب عدالت عداوت عبادت عیادت عبرت عبودیت
عصمت عروج عید عہد عطر عنبر عبور عسل عکس عروس عشعش عیش

عیاش عرض علف عقیق عمق عشق عینک علیل عقل عمل عیال عین
عظیم علم عالم عفو عجمی عاصی ٭

ف } فریب فتوت (جوانمردی) فضیلت (بزرگی) فرحت (خوشی) فوصت فتح فاتح فصد (فتح پچھنا لگانا) فاسد فکر فتور فجر
فردوس فراش فراموش (بھول جانا) فیض (فائدہ) فیاض فروغ فائق فریق (فرقہ) فلک فصیل فیل
فاعل فعل فہم فتیلہ فریقین فرعون فلسفہ فسانہ (قصہ کہانی) فاعلی فیاضی فی الجملہ فی الواقع
فی الحال فی المثل ٭

ک } کاتب کلب (کتا) کشت کتب کیفیت کفایت کنج کاخ (محل) کبیر کثیر کمتر کشنیز

کشش کثیف کفاف کفیل ضامن کلک کلنگ کمک کلیم کلام کمین کفن
کشتن گیسو کیسہ کفچہ گنجفہ کلمہ کلکتہ کماحقہٗ کشتی گیتی ٭

ل ﴿ لاجواب لاریب بے شک لقب لبالب لذت لطافت پاکیزگی لعنت لابُد لکد لنگر لشکر
لاغر لمس چھونا لاش لمع روشنی لطیف لحاف لنگ لئیم بخیل لحم گوشت لحن آواز لیکن لہو لحظہ لاشہ لہجہ لیلی ٭

م ﴿ ماہتاب مسبب سبب بنانیوالا مطلب مکتب محتسب مہذب متعجب منسوب ماہیت حقیقت مالیت
مصلحت مہلت مشت مملکت مثلث تین کونوالہ مخنث ہیجڑا نامرد متابعت موج ملخ میخ مطبخ باورچی خانہ محمد مسجد ممد
مردود معتقد معتمد مفسد مستعد مظفر معطر متفکر مختصر معتبر ماہر متجر معذور مفلس مجلس

مگس موش میش منقوش مخلص منغص مشخص متعرض محیط مطیع مجمع مطلع مطبع

مبلغ میغ مولف متاسف مختلف مصنف متفرق متعلق متفق محقق مشق مشفق

منطق مملوک ملک مالک مشک منسلک مہمل مفصل مشغول معطل مخمل منقول منعم

معلم متعلم متکلم مقیم محکم مستحکم مستقیم منظوم معین متمکن ممکن منظومہ محو محلہ مطالعہ معاملہ معالجہ

منشی مفتی مخفی ماضی مشعلچی ❊

ن } نایاب نائب نصب نسب نجیب نقب نصیحت نعمت نکہت نیست نحوست

ندامت نزہت نہج نسخ نزد نقد نزاد نشتر نیشکر نحس نفس نیش نالش نمط نقاط ناف

نطق (بولنا) نهنگ (ناکو) نیل نقل نسیم نعلین نازنین (نازک) نمکین نشو نطفه نغمه نستی نقارچی نواصی ؛

ه } هاروت (نام فرشته) همت هیبت (خوف - ڈر) هدایت هجرت هودج هند هدهد هجر هوش همرنگ هول

هفتم همسن همعنان هوبهو هجو همرشته (جو رشته میں برابر ہو) هرآئینه (ضرور البته) هلیله هستی هجری همراهی ؛

ی } یارب یاقوت یخ یاور (مددگار) یادگار یکسر یورش یتیم یقین یرقان (بیماری ہے) یزدان (خدا تعالے) یومیه (روزانہ نوکری وغیرہ) یاری ؛

صبح زود برخیز از ضروریات فارغ شده جزدان درکنار گرفته بمکتب متوجه شو۔

اگر بتوانی سبق دیروزه یاد کن یا مطالعه کرده بیار اِلّا بروقت معیّن خودرا بمدرسه برسان

چون بمدرسه برسی برجائے خود بآرام بنشین ماکسے ستیزه مکن سبق مقرره یاد کن تاکه

Nr 4 5 6

پیش اُستاد عزت حاصل کنی و بر همسبقان سبقت بری و نیز دولت پائدار یعنی علم بیاموزی
چون ازینجا رخصت شوی بخانه برو در راه بازی مکن چون برسی بزرگانرا سلام کن کتاب
سر طاقچه بگذار دست و رو شسته هرچه حاضر باشد قدرے بخور ساعتے بیرون رفته در باغ یا
در میدان مصفّا سیر کن باطفال هرزه مرو پیش از شام بخانه بیا هرچه بروز خواندی بازش
بخوان چراکه خواندن شب بر دل نقش میشود و فردا بمکتب بکار می آید ؛ حروف شکسته

ا ا ب ج ح ح خ د ذ ر ز س ش ص ص ط ظ ع غ ف ق ک ھ ح
ک د ل م ن ن ن و ہ لا ء ی ے

چو شمع از پی علم باید گداخت
نه از حشمت و جاه و مال و منال
بنی آدم از علم یابد کمال
که بی علم نتوان خدا را شناخت

خردمند باشد طلبگار علم
که گرمست پیوسته بازار علم